

Katalog doporučení

pro předškolní vzdělávání
pro město Hradec Králové

Katalog doporučení

pro předškolní vzdělávání
pro město Hradec Králové

Obsah

Úvod	7
Předmluva	8
Výchozí stav	10
Popis plánování	15
Karty potřeb a opatření	20
Systémová komunikace	21
Sběr dat	26
Spolupráce s rodiči a dětmi	33
Dodatečné vzdělávací příležitosti	42
Fundraising a projektové poradenství	49
Kontakty	54

Text: Mgr. Michala Máslová, Mgr. Žaneta Ferdinandová

Spolupracovali: Veronika Kamenická, Martin Kovalčík, Romana Tučková-Hahnová

Foto: archiv Občanské sdružení Salinger (Předškolní klub U Piškota)

Grafická úprava: Jiří Novák

Úvod

Katalog doporučení pro předškolní vzdělávání pro město Hradec Králové (dále jen Katalog) je jedním z výstupů projektu „Pojďte do školky!“. Organizace Člověk v tísni, o.p.s. ho v období od 1. 7. 2013 do 30. 6. 2015 realizovala ve spolupráci s osmi partnery. Jedním z nich bylo i Občanské sdružení Salinger.

Tento Katalog je výsledkem realizace klíčové aktivity projektu zacílené na podporu úzké spolupráce škol s poskytovateli sociálně aktivizačních služeb i dalších relevantních institucí a organizací. Jeho součástí je popis výchozí situace v Hradci Králové týkající se předškolního vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem, popis průběhu plánování systémových změn v této oblasti, tzv. Karty potřeb a opatření a v závěru naleznete také kontakty na instituce, které se do procesu tohoto plánování zapojily.

Cílem dokumentu je poskytnout vedení města Hradec Králové konkrétní návody, jak zlepšit možnosti začlenění dětí ohrožených školním neúspěchem do hlavního vzdělávacího proudu. Doporučení uvedená v jednotlivých Kartách potřeb a opatření se zabývají tématy systémové komunikace ve městě, spolupráce s rodiči a dětmi, sběru dat, dodatečných vzdělávacích příležitostí a fundraisingu škol. Uvedená témata se vzájemně prolínají a ve své podstatě tvoří stěžejní pilíře funkčního systému péče o děti ohrožené školním neúspěchem.

V rámci realizace projektu „Pojďte do školky!“ v Hradci Králové se podařilo spojit několik organizací se zájmem podílet se na zlepšování podmínek v oblasti školství a zavádění popsanych doporučení do praxe. Vedení města tak může v těchto institucích nalézt důležité partnery, kteří mu pomohou problémy ve vzdělávání dětí řešit systémově a efektivně.

Předmluva

Vážené čtenářky a čtenáři,

právě držíte v rukou dokument, jehož cílem je pomoci nastavit optimální podmínky pro předškolní vzdělávání všech dětí v našem městě. Tento Katalog doporučení pro předškolní vzdělávání města Hradec Králové zpracovali pracovníci Občanského sdružení Salinger ve spolupráci s dalšími partnery v rámci celorepublikového projektu „Pojďte do školky!“.

Období předškolního věku je z pohledu vývoje člověka velmi důležité, dítě se nejrychleji vyvíjí a také učí. Významným mezníkem v jeho životě se stává vstup do mateřské školy. Jedna z knížek amerického spisovatele Roberta Fulghuma nese název „Všechno, co opravdu potřebuju znát, jsem se naučil v mateřské školce“. Je tomu skutečně tak? Samozřejmě, že pro profesní kariéru je další vzdělávání nezbytné, ale v podstatě pro život jako takové to lze tak brát. Dítě si v mateřské škole ověřuje vytvořené návyky ze svého domácího prostředí, koriguje je s ohledem na reakce svého okolí, poznává nová pravidla soužití, učí se, jak se chovat v kolektivu, jak se sdílet se svými vrstevníky, navazovat přátelství, spolupracovat i s těmi, které si nevybralo, pečovat o sebe i o prostor, ve kterém se pohybuje, učí se řešit konflikty a zvládat zátěžové situace, rozlišovat dobro a zlo, získává nové poznatky o světě, připravuje se postupně na vstup do „velké“ školy.

Robert Fulghum: Všechno, co opravdu potřebuju znát, jsem se naučil v mateřské školce.

Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte, podílí se na jeho zdravém citovém, mentálním a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání podporuje výchovné působení rodiny a doplňuje je o specifické podněty, rozvíjí je a obohacuje. Napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání. Je etapou vzdělávacího systému, v němž dítě získává především sociální zkušenosti, základní poznatky o životě kolem sebe a první podněty pro pokračující vzdělávání i celoživotní učení.

Cílem výše uvedeného projektu je umožnit ve větší míře zapojit do předškolního vzdělávání i děti z rodin se sociálním znevýhodněním, děti, které potřebují jistou podporu zejména v přístupu k nim, k jejich rodinám, ale i v jejich přijetí okolím. Občanské sdružení Salinger je jednou z neziskových organizací působících v Hradci Králové, které poskytují sociální služby právě rodinám v nepříznivé životní situaci. Pracovníci tyto rodiny dobře znají a umí je motivovat a pobízet k aktivnímu řešení jejich situace, přičemž velký důraz kladou právě na oblast výchovy a vzdělávání dětí.

Jejich snahou bylo proto hledat nové formy a postupy, jak vytvořit co nejlepší a nejeftivnější podmínky pro tyto rodiny a také pro pedagogické pracovníky, v jejichž rukou je začlenění těchto dětí do dětských kolektivů, jak propojit různé subjekty činné v oblasti školství a sociálních služeb. Děti, které se předškolního vzdělávání neúčastní, mají totiž mnohem těžší start v základní škole. Neúspěchy v prvním roce mohou mít negativní vliv na jejich další účast v procesu vzdělávání i na jejich budoucí kariéru a uplatnění ve společnosti.

Podpora v oblasti vzdělávání je proto velice důležitá a propojením obou rezortů v rámci fungující platformy, součinností v oblasti podpory inkluze můžeme docílit poskytování komplexní pomoci, která se v dlouhodobém hledisku pozitivně odrazí na celé společnosti. Cením si snahy Občanského sdružení Salinger začlenit do předškolního vzdělávání co největší počet dětí v Hradci Králové, zejména těch, které jsou ohroženy školním neúspěchem. Kéž výstupy projektu „Pojďte do školky!“ zavedením do praxe pomohou výše uvedenému propojení a účinné podpoře těm, kdo ji potřebují, a to nejenom v našem městě.

Ing. Anna Maclová
(náměstkyně primátora)

Výchozí stav

Statutární město Hradec Králové s rozlohou 105,6 km² se nachází v jižní části Královéhradeckého kraje. Je hlavním administrativním, institucionálním, průmyslovým a kulturním centrem v kraji. Do jeho správního obvodu jako obce s rozšířenou působností náleží 81 obcí. K 1. 1. 2013 zde žilo podle Českého statistického úřadu 93 035 obyvatel. Nabídka vzdělávání v Hradci Králové zahrnuje předškolní, základní, základní praktický, učňovský, střední, vyšší odborný i vysokoškolský stupeň.

Odbor školství a volnočasových aktivit dětí a mládeže, který spadá pod úsek školství, sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Hradec Králové, spravuje obvody dle obecně závazné vyhlášky č. 1/2012, která stanoví školské obvody základních škol, zřizovaných statutárním městem Hradec Králové, v platném znění. Obvody určují spádové oblasti jednotlivých škol ve městě. Díky tomuto rozdělení bylo dříve možné přiřčenit některou ze základních škol k dané sociálně vyloučené lokalitě. Nyní díky „rozpadu“ vyloučených lokalit jsou děti ze sociálně znevýhodněného prostředí i v jiných základních školách.

Ve městě probíhají pravidelné porady ředitelů MŠ a ZŠ v Hradci Králové s vedoucí odboru školství a volnočasových aktivit dětí a mládeže. Co se týká spolupráce sociálního a školského odboru, ta směřuje spíše k řešení akutních problémových situací, kterých se zástupci odborů dotýkají na svých pravidelných poradách. Těchto porad se za sociální odbor zpravidla účastní terénní pracovník magistrátu města a zástupce OSPOD.

Sociálně vyloučené lokality

Dle průzkumu potřeb v sociálně vyloučených lokalitách v Královéhradeckém kraji byly v roce 2010 ve městě Hradec Králové identifikovány tyto lokality: Okružní ulice, Pražská ulice, ubytovna Brněnská, Kydlinovská ulice a ubytovna Pernocto, která také sídlí v Kydlinovské ulici. „Z uvedených lokalit však lze za sociálně vyloučený, vzhledem k definici fenoménu sociálního vyloučení, označit bezezbytku pouze jeden z domů v Kydlinovské ulici. Ve zbylých případech se jedná o objekty nebo ulice s vyšší koncentrací osob sociálním vyloučením ohrožených.“¹

Dle zjištění Občanského sdružení Salinger v roce 2013 se ve městě pracuje převážně s velkými romskými rodinami, kde v jednom malometrážním bytě bydlí až 20 lidí. Rozmístění rodin je po celém Hradci Králové a okolí. K financování svého bydlení využívají dávek státní sociální podpory. Pokud je rodina zadlužena a nesplácí svoje dluhy, nezíská v Hradci Králové byt. Takové rodiny jsou donuceny se odstěhovat do okolních obcí. Počet lidí ohrožených sociálním vyloučením ve městě nelze objektivně určit – kvalifikovaný odhad odborníků na danou problematiku v Hradci Králové se pohybuje přibližně okolo 3 000 osob. Osoby ohrožené sociálním vyloučením využívají služeb terénního pracovníka Magistrátu města Hradec Králové a dalších poskytovatelů sociálních služeb na území města. Díky nim se daří situaci ve městě držet stabilizovanou.

Předškolní vzdělávání

V roce 2013 funguje v Hradci Králové celkem 29 mateřských škol, z nichž je 10 samostatných subjektů, sedm sloučených s jinou mateřskou školou a 12 mateřských škol přidružených k základním školám.

Ve školním roce 2012/2013 byla kapacita mateřských škol v Hradci Králové o celkovém počtu 2807 zcela naplněna. Počet míst v předškolním vzdělávání vzrostl od školního roku 2002/2003 do školního roku 2012/2013 o 530 míst.

Přehled o počtu míst k předškolnímu vzdělávání na mateřských školách v průběhu školních let 2002/2003–2012/2013 znázorňuje následující tabulka:

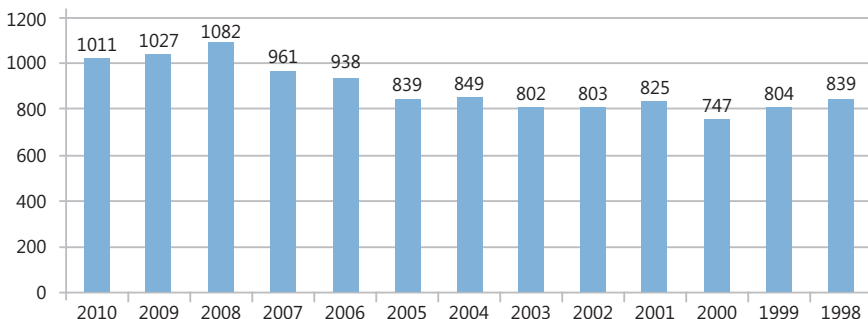
Školní rok	2012/ 2013	2011/ 2012	2010/ 2011	2009/ 2010	2008/ 2009	2007/ 2008	2006/ 2007	2005/ 2006	2004/ 2005	2003/ 2004	2002/ 2003
Kapacita	2807	2731	2583	2482	2379	2352	2385	2301	2297	2295	2277

Zdroj: odbor školství a volnočasových aktivit dětí a mládeže Magistrátu města Hradec Králové

1 Z. Uherek, K. Bělohradská, T. Pojarová - Průzkumu potřeb v sociálně vyloučených lokalitách v Královéhradeckém kraji, Etnologický ústav AV ČR, v. v. i, 2010. Dostupné na <http://bit.ly/1Ou9IRM>

Dle demografického vývoje počet dětí v předškolním věku v Hradci Králové vzrůstá (v roce 2010 se zde narodilo 1011 místních dětí, což je oproti 747 narozeným dětem v roce 2000 nárůst o 264 dětí) a dá se tedy očekávat, že pro příští školní roky bude kapacita mateřských škol nedostatečná. Proto město plánuje vybudovat nové mateřské školy a další třídy ve stávajících mateřských školách. Současně podporuje také jiný typ zřizovatele v oblasti budování či rozšiřování kapacity mateřských škol. Cílem města je podporovat a metodicky vést soukromé školičky, které by se díky tomuto opatření měly z „hlídacích center“ vyvinout v instituce se školským výchovným plánem.

Grafické znázornění demografického vývoje počtu narozených dětí:

Zdroj: odbor školství a volnočasových aktivit dětí a mládeže Magistrátu města Hradec Králové

Pozdějším záměrem města je z nových mateřských škol zřídit školní družiny. Dle vývojové křivky se navýší počet dětí v základních školách, a to povede také k navýšení počtu zájemců o školní družinu. Vedoucí odboru školství chce vyhovět budoucí poptávce pracujících rodičů, kteří budou potřebovat zabezpečit své děti po dobu jejich přítomnosti v zaměstnání.

Strategický vzdělávací plán

Strategickým vzdělávacím plánem je pro Hradec Králové dokument s názvem „*Záměr rozvoje výchovy a vzdělávání na školách a školských zařízeních, zřizovaných statutárním městem Hradec Králové, na období 2011–2015.*“² Tento plán vychází z Programového prohlášení koaličních stran zastoupených v Radě města Hradec Králové na léta 2010–2014, Strategického plánu rozvoje města Hradec Králové na období 2004–2020 a z detailní analýzy současného stavu školství v hradeckých mateřských, základních, základních uměleckých školách a školských zařízeních.

² Záměr rozvoje výchovy a vzdělávání na školách a školských zařízeních zřizovaných statutárním městem Hradec Králové, na období 2011 - 2015. Hradec Králové, 2011 [cit.15. 10. 2014]. Dostupné z: <http://www.hradeckralove.org/file/162>

Součástí dokumentu je kapitola „Předškolní vzdělávání – mateřské školy“, která popisuje výchozí situaci v předškolním vzdělávání na území města Hradec Králové a statistické údaje, na základě kterých předpokládá další demografický vývoj a nutnost navýšit kapacitu v oblasti předškolního vzdělávání. Dále jsou zde údaje o zápisech k docházce do mateřských škol, přehled vzdělávacích programů mateřských škol zřizovaných statutárním městem Hradec Králové, informace k financování mateřských škol a úplatě za předškolní vzdělávání.

Důležitou částí výše uvedené kapitoly jsou koncepční záměry – cíle v oblasti předškolního vzdělávání, ve kterých jsou vytyčeny např. tyto body:

- Postavit mateřské školy (modulová výstavba) při ZŠ Mandysova a ZŠ Štefcova, včetně rekonstrukce MŠ Montessori, nebo ZŠ Úprkova, se záměrem postupně uspokojit co nejvíce rodin, s konečným cílem umožnit každému dítěti, které splňuje kritéria pro přijetí, umístění v mateřské škole.
- Metodicky podporovat snahu jiných zřizovatelů v oblasti budování či rozšiřování kapacity mateřských škol.

Specifickými cíli jsou pak:

- Usilovat o výstavbu nových mateřských škol.
- Zvýšit počty míst v mateřských školách tak, aby byl zajištěn servis pro mladé rodiny.
- Podporovat spolupráci mezi neziskovými organizacemi a mateřskými školami v oblasti výchovy a společných aktivit.
- Vybudovat další otevřená dětská hřiště, pro děti do 6 let, v areálech mateřských škol.

Dokument se přímo dětmi se sociálním znevýhodněním nezabývá. Pouze se obecně na začátku této kapitoly zmiňuje o náplni předškolního vzdělávání, kde se okrajově píše o dětech se speciálními vzdělávacími potřebami, které vyžadují speciální pedagogickou péči.

Děti se sociálním znevýhodněním v MŠ

Děti ze sociálně vyloučeného prostředí se v mateřské škole vzdělávají velice málo. Hradec Králové nabízí možnost tohoto vzdělávání i dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, ale problém nevyužívání této možnosti je hlavně ve špatné finanční situaci rodin (přestože školy nabízí možnost odpuštění školkového), v nezájmu o předškolní vzdělávání u rodičů či nedůvěra k vzdělávacím institucím. Rodiče jsou informováni o zápisech do mateřských škol prostřednictvím letáčků, novin či při kontaktování se sociálním odborem a sociálními službami v Hradci Králové. Pokud si rodiče mají vybrat a poslední rok před vstupem do základní školy přihlásit děti ke vzdělávání, tak své děti přivádějí spíše do přípravného ročníku.

Přípravné ročníky

V Hradci Králové funguje dlouhodobě přípravný ročník, který provozuje Mateřská škola, Speciální základní škola a Praktická škola Hradec Králové. Zřizovatelem této školy je Královéhradecký kraj. Dle výroční zprávy školy je přípravná třída určena pro sociálně znevýhodněné žáky. Kapacita třídy není stanovena. Jejím cílem je vyrovnání deficitu potřebných dovedností u dětí před vstupem do základní školy.

Přípravný ročník zaznamenal za poslední dva roky veliký úspěch při zařazování dětí z předškolního do základního vzdělávání. Většina dětí z přípravných tříd přechází do běžných základních škol, a to přestože se někteří rodiče bouří a chtějí nechat své děti v prostředí jim známějším (sami rodiče školu navštěvovali nebo jsou zde vzděláváni starší sourozenci dětí). Žáci jsou však zařazováni do základních škol dle jejich vzdělávacích předpokladů a vyšetření školským poradenským zařízením. Speciální základní škola nezaznamenává žádnou stigmatizaci či segregaci v důsledku toho, že má zřízený přípravný ročník. Ve školním roce 2015/2016 bude ve městě nově otevřeno šest přípravných tříd pro děti s odkladem školní docházky.

Popis plánování

Projekt „Pojďte do školky!“ byl v Občanském sdružení Salinger v Hradci Králové zahájen 1. 7. 2013. Nositelem projektu byla společnost Člověk v tísni, o.p.s., na realizaci se kromě Občanského sdružení Salinger podílelo dalších 7 partnerů v celkem 16 městech. Projekt měl tedy celorepublikovou působnost a umožnil tak předávání informací a zkušeností širší odborné veřejnosti.

Cílem projektu bylo rozšíření sítě vzdělávacích zařízení pro děti se sociálním znevýhodněním předškolního věku, které zpravidla nenavštěvují institucionalizované mateřské školy a své vzdělávání na základní škole začínají s řadou handicapů. Zaměřoval se také na systematizaci včasné péče o děti, které vzdělávacím systémem často propadávají. Dále projekt nabízel předškolním pedagogům semináře, díky kterým získali konkrétní metody práce se znevýhodněnými dětmi a hlubší porozumění tématu, které je potřebné proto, aby mohli snáze spolupracovat s rodiči těchto dětí.

Pracovníci Občanského sdružení Salinger dosahovali stanoveného cíle především prostřednictvím realizace tří vzájemně propojených klíčových aktivit. První z nich bylo **další vzdělávání pedagogických pracovníků** a mělo poukázat na možnosti práce s dětmi, které mají různé specifické problémy: nemluví česky nebo mluví etnolektem češtiny, mají odlišné sociální návyky, vyrůstají v nepodnětném rodinném prostředí, jsou hyperaktivní, s mentálním handicapem, mají zdravotní překážky atd., a mnohdy pak dostávají nálepku tzv. problémových dětí.

V rámci projektu bylo proškoleno celkem 200 pracovníků v předškolním vzdělávání nejen z města Hradce Králové, ale z celého Královéhradeckého kraje. Aktivita zahrnovala také veřejná promítání filmu „Berg Fidel“ popisující příkladné inkluzivní vzdělávání odehrávající se v německém Münsteru. Toto promítání jsme mimo jiné uspořádali také v místním kině Bio Centrál, kdy se ho zúčastnilo téměř 60 osob. Po projekci vždy následovala diskuze s pozvaným hostem zastupujícím příklad dobré praxe v oblasti inkluze v našem okolí (učitelka ze ZŠ Na rovině v Chrudimi).

Druhou aktivitou bylo **provozování nízkoprahového předškolního klubu „U Piškota“**, kde pracovníce připravovaly děti se sociálním znevýhodněním na vstup do základní školy. Doučovaly také děti v domácím prostředí, pomáhaly rodinám v oblasti předškolního vzdělávání jejich dětí např. v otázkách požadavků na zápis do školy a v tom, jak se s dětmi učit. Dále pořádaly semináře pro rodiče.

Díky zpracovaným výstupům projektu, které obsahují konkrétní návody, je možné zapojení dětí se sociálním znevýhodněním do předškolního vzdělávání ještě více pozitivně ovlivnit.

Poslední činností pak byla **podpora úzké spolupráce školy s poskytovateli sociálně aktivizačních služeb** s cílem zapojit do problematiky předškolního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (zejména se sociálním znevýhodněním) co nejširší odbornou veřejnost z řad státních i nestátních neziskových organizací působících na území města Hradec Králové. Jedním z výstupů aktivity je analýza konkrétních potřeb a z nich vycházejících opatření, jež pomohou existující problémy předškolního vzdělávání dětí se sociálním znevýhodněním řešit (tzv. Karty potřeb a opatření, které jsou součástí návrhu koncepce lokálních systémových změn v oblasti předškolního vzdělávání). Popisu průběhu této aktivity se níže budeme věnovat podrobněji.

První fáze: zpracování Case studies města Hradec Králové

V první fázi realizace aktivity bylo potřeba zpracovat případovou studii města Hradec Králové zaměřenou na zmapování situace v předškolním vzdělávání se zřetelem na děti ze sociálně znevýhodněného prostředí. V rámci tvorby Case studies byly shromažďovány informace, probíhalo studium relevantních dokumentů a byly realizovány četné konzultace a schůzky se zástupci mnoha institucí ve městě.

Case studies Hradce Králové obsahuje aktuální informace týkající se charakteristiky města, jeho organizace, fungování institucí zaměřených na oblast školství. Dále jsou zde popsány sociálně vyloučené lokality v Hradci Králové, situace v předškolním vzdělávání ve městě. Součástí je také popis strategického vzdělávacího plánu města s uvedením konkrétních kapitol týkajících se předškolního vzdělávání a předpokládaný demografický vývoj.

Na základě poznatků uvedených ve zpracované Case studies a z rozhovorů s odborníky byl ujasněn možný obsahový směr dalšího průběhu této klíčové aktivity. Tím byl vznik pracovní skupiny, která by se podílela na lokálním plánování systémových změn v oblasti předškolního vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí. Nastavením konkrétních postupů pro vytvoření pracovní skupiny byl určen hlavní cíl, průběžný harmonogram setkávání i konkrétní způsoby jejího jednání. Díky tomu byl následně vytvářen okruh organizací a osob za účelem jejich zapojení do pracovní skupiny.

Druhá fáze: příprava na vytvoření pracovní skupiny

Pracovnice lokálních systémových změn absolvovala na začátku této fáze, která probíhala od září do ledna 2014, čtená jednání s potenciálními účastníky plánované pracovní skupiny. Jedná se například o organizace Magistrát Hradec Králové (Odbor školství a volnočasových aktivit dětí a mládeže, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví), Oblastní charita Hradec Králové, OS Prostor PRO, o.p.s., Městská policie Hradec Králové, pedagogicko-psychologická poradna, Školské poradenské středisko Mozaika.

V prosinci 2013 proběhlo představení projektu Ing. Anně Maclové, náměstkyni primátora pro školství, sociální věci a zdravotnictví, která přislíbila podporu a která v průběhu projektu pomohla pozitivně motivovat i další organizace ke spolupráci.

V lednu 2014 byly prezentovány možnosti změny přístupu k předškolnímu vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí na poradě ředitelů mateřských a základních škol v Hradci Králové. Ředitelkám a ředitelům byla nabídnuta možnost zapojit se do pracovní skupiny.

Třetí fáze – vznik a průběh pracovní skupiny k lokálnímu plánování

Aktivní oslovování zástupců organizací o vstup do projektu vyústilo v konání první schůzky pracovní skupiny, která se uskutečnila na konci ledna 2014. Na počátku byla pracovní skupina tvořena zástupci MŠ Věkoše, Magistrátu města Hradec Králové – Odbor sociálních věcí a zdravotnictví (OSPOD), Mateřské školy, Speciální základní školy a Praktické školy, Hradec Králové, předškolního klubu U Piškota, Komunitního centra ZIP a Komunitního centra Amaro Phurd – Pražská, přičemž poslední tři uvedené spadají pod Občanské sdružení Salinger.

Pracovní skupina se následně scházela pravidelně, a to celkem šestkrát v rozmezí 2–3 měsíců. Průběžně se přidávali další členové, kteří se také chtěli podílet na řešení problematiky týkající se předškolního vzdělávání dětí ze sociálním znevýhodněním ve městě. Kromě výše uvedených se do členské základny pracovní skupiny zařadili také zástupci Úřadu práce ČR, nestátní neziskové organizace Aufori, o.p.s., a Oblastní Charity Hradec Králové. Členové se na činnosti skupiny podíleli aktivně, přinášeli do tématu nový vhled,

možnosti, jak danou situaci řešit a přicházeli také s novými podněty pro další fungování skupiny.

Na jednáních pracovní skupiny byla probírána nejrůznější témata týkající se dané problematiky. Jednalo se například o tato témata:

- možnosti předškolního vzdělávání pro sociálně znevýhodněné děti
- způsoby motivace rodičů k předškolnímu vzdělávání
- adaptační opatření
- nabídka vzdělávacích akcí v projektu a jejich prospěšnost pro práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami
- tok informací a sběr dat o cílové skupině mezi zainteresovanými institucemi
- vzájemná spolupráce organizací zapojených do pracovní skupiny

Kromě samotného organizování setkávání pracovní skupiny probíhal průběžně také sběr dat. Na základě získaných informací o cílových skupinách, celkové situaci ve městě v této oblasti a podnětů ze strany příjemce podpory projektu jsme mohli postupně zpracovávat Karty potřeb a opatření. Hlavním cílem karet je zlepšení dostupnosti předškolního vzdělávání pro děti se sociálním znevýhodněním v Hradci Králové. Jsou zaměřené na podporu systémové komunikace ve městě, na sběr dat o dětech nezapojených do předškolního vzdělávání, na možnosti motivace rodičů a dětí k začlenění do předškolního vzdělávání, na dodatečné vzdělávací příležitosti pro děti ohrožené školním neúspěchem a na možnosti zajištění financí na podporu inkluzivního vzdělávání ve městě. Tyto Karty potřeb a opatření tvoří základ pro vyjednávání se zástupci stěžejních institucí působících v oblasti předškolního vzdělávání o změnách v Hradci Králové.

Na zpracování karet se podíleli, kromě pracovníce lokálních systémových změn, také členové pracovní skupiny, kteří jednotlivé Karty připomínkovali. Tato činnost provázela celou třetí fázi realizace aktivity.

Díky zpracovaným výstupům projektu, které obsahují konkrétní návody, je možné zapojení dětí se sociálním znevýhodněním do předškolního vzdělávání ještě více pozitivně ovlivnit.

Úspěchy systematického lokálního plánování v rámci projektu „Pojďte do školky!“

Níže uvádíme přehled dílčích úspěchů, kterých Občanské sdružení Salinger na poli lokálního plánování v předškolním vzdělávání dětí se sociálním znevýhodněním v Hradci Králové v rámci projektu dosáhlo.

- Informování odborné veřejnosti o možnostech dostupnosti předškolního vzdělávání dětí se sociálním znevýhodněním na území Hradce Králové. Kromě již zmiňovaných jednání s institucemi za účelem vytvoření pracovní skupiny k lokálnímu plánování, byla prezentována vize projektu na Komunitním plánování, konkrétně v pracovní skupině „Rodina s dětmi a mládež“. Zde byla podrobněji představena trvalá a systémová komunikace ve městě týkající se předškolního vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí.
- Získání podpory náměstkyně primátora pro oblast sociálních věcí pro systémové lokální plánování.
- Vytvoření funkční pracovní skupiny sestávající se ze zástupců státní sféry i nestátního neziskového sektoru, kteří se problematice sociálního znevýhodnění ve své profesní praxi věnují. Členové pracovní skupiny se dále o předškolní vzdělávání dětí se sociálním vzděláváním hlouběji zajímají, téma nevnímají jako okrajové.
- Zasíťování zainteresovaných organizací zapojených do pracovní skupiny, kdy mnohem více funguje vzájemné předávání informací o dětech, o možnostech intervencí jednotlivých organizací v konkrétních případech.
- Díky spolupráci došlo také ke zlepšení informovanosti cílových skupin o předškolním vzdělávání ve městě.
- Zájem pracovní skupiny pokračovat v činnosti i po skončení projektu, např. při případových konferencích.
- Vyjednávání adaptačních dnů pro děti navštěvující předškolní kluby v soukromých mateřských školách.

Karty potřeb a opatření

Na následujících stránkách naleznete několik kapitol, které se skládají z tzv. „karet potřeb a opatření“. Karty vznikaly v průběhu realizace projektu „Pojďte do školky!“ pro potřebu tvorby konkrétních návrhů, jaké aktivity může v dalších letech město realizovat se záměrem zpřístupnit systém předškolního vzdělávání co největšímu počtu dětí. V první fázi plánování bylo určeno pět významných faktorů, které systém předškolního vzdělávání ovlivňují ve všech městech a obcích.

Pro přehlednost jednotlivých návrhů pro konkrétní města pak byl zvolen formát těchto karet potřeb, ve kterých jsou stručně u každého z pěti faktorů identifikovány základní potřeby, popsána současná situace ve městě a vize, čeho má být dosaženo. Na karty potřeb pak navazují karty popisující navrhovaná opatření, v nichž jsou navrhovány konkrétní činnosti vedoucí k určeným cílům, postupy, realizátoři aktivit.

Karty potřeb a opatření se věnují těmto pěti faktorům ovlivňujícím situaci v předškolním vzdělávání:

- **systémová komunikace** – věnuje se zapojení jednotlivých aktérů do komunikace a výměny informací
- **sběr dat** – navrhuje způsob, jak zjistit alespoň přibližný počet dětí, které vypadávají ze systému předškolní výchovy
- **spolupráce s rodiči a dětmi** – apeluje na zapojení rodičů, kteří tvoří důležitou součást předškolní výchovy, a na podporu využívání dalších odborných a podpůrných služeb
- **dodatečné vzdělávací příležitosti** – popisuje další možnosti a alternativy ke standardnímu předškolnímu vzdělávání dětí
- **fundraising a projektové poradenství** – věnuje se možnostem získávání finančních prostředků, které by bylo možné investovat do posílení předškolní výchovy

Všechna tato navrhovaná opatření, v této publikaci ve formě doporučení, by mohla do budoucna sloužit jako inspirace při snaze zapojit do předškolního vzdělávání v Hradci Králové i ty děti, které na něj v současnosti nedosáhnou.

Navrhovaná doporučení, s výjimkou „fundraisingu a projektového poradenství“, nejsou finančně náročná a vychází zejména z osobní aktivity místních významných aktérů (odbor školství, odbor sociálních věcí, vedení základních a mateřských škol, lokálních NNO, PPP, SVP apod.).

Systemová komunikace

V Hradci Králové je tematika vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem (zejména dětí se sociálním znevýhodněním) probírána jen okrajově, a to v případech nutnosti řešení aktuálně vzniklých situací. Ve městě funguje několik poskytovatelů sociálních služeb věnujících se cílové skupině osob ohrožených sociálním vyloučením, Magistrát města zaměstnává terénního sociálního pracovníka, s rodinami pracuje také OSPOD.

Oblast vzdělávání těchto dětí není nijak zvlášť ošetřena. Respektive neexistuje zde užší spolupráce zainteresovaných institucí. Díky projektu „Pojďte do školky!“ mohou děti ohrožené školním neúspěchem navštěvovat předškolní klub U Piškota a dále vznikla také pracovní skupina, která vzájemně sdílí svoje zkušenosti a zároveň se snaží řešit témata spjatá s daným problémem. Tato činnost však byla časově omezena a nyní je potřeba se oblastí vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem dále systematicky zabývat, aby bylo možné nastavit optimální podmínky pro jejich zapojení do hlavního vzdělávacího proudu.

Potřeby

Vytvoření a udržení funkční platformy spolupráce zástupců relevantních organizací v oblasti vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména dětí se sociálním znevýhodněním, za jejíž realizaci bude zodpovědné město Hradec Králové.

Nastavení optimálních podmínek pro zapojení dětí ohrožených školním neúspěchem do hlavního vzdělávacího proudu prostřednictvím návrhu opatření na lokální úrovni.

Současný stav

V současné době funguje v Hradci Králové pracovní skupina sestávající ze zástupců OSPODu, mateřských škol, Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Hradci Králové, Aufori, o.p.s., Občanského sdružení Salinger a Oblastní charity Hradec Králové. Pracovní skupina má zájem o její udržení i po skončení projektu.

Dále ve městě působí v rámci komunitního plánování dvě skupiny, do jejichž kompetencí řešení této problematiky také spadá. Jedná se o skupiny „Národnostní a etnické menšiny a osoby v obtížné životní situaci“ a „Rodiny s dětmi a mládež“.

Zároveň jsou praktikovány pravidelné porady vedoucích Odboru školství a volnočasových aktivit dětí a mládeže s řídícími pracovníky mateřských a základních škol zřizovaných Magistrátem města Hradec Králové (MMHK).

Systematickému řešení problematiky vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem se vyjma první jmenované pracovní skupiny ve městě nikdo nevěnuje.

Cílový stav

V rámci města Hradec Králové existuje funkční pracovní skupina, která se systematicky věnuje problematice vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem.

Pracovní skupina je oficiálním nástrojem pro systémovou komunikaci ve městě Hradec Králové týkající se výše uvedené tematiky, která se pravidelně setkává. Za její existenci a fungování zodpovídá MMHK.

Zástupci MMHK se aktivně zajímají o řešení této problematiky a vytváří podmínky pro inkluzi v institucích zejména preprimárního a primárního vzdělávání.

Akce pro zavedení

MMHK je ztotožněn s navrženými cíli a podporuje jejich zavádění do praxe.

Určení klíčové osoby za MMHK, která bude zodpovědná za koordinaci setkávání.

Vymezení oficiálního místa této platformy v rámci sktruktury pracovních skupin, které na MMHK fungují.

Zajištění dalšího fungování pracovní skupiny, která se zabývá vytvářením optimálních podmínek pro vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem, zejména dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Případné rozšíření členské základny o další organizace zabývající se prací s cílovou skupinou.

Vytvoření podmínek pro jejich setkávání (organizace schůzek, cíle a harmonogram setkávání a další).

Priority

Vytvoření koncepce fungování pracovní skupiny po skončení projektu Pojďte do školky!

Prohloubení spolupráce mezi institucemi v resortu školství a sociálních věcí za účelem podpory začlenění dětí se sociálním znevýhodněním do hlavního vzdělávacího proudu, vytvoření podmínek pro snazší přestup dětí z předškolního do základního stupně vzdělávání, eliminace jejich propadávání vzdělávacím systémem.

Konkrétní priority spolupráce:

- získávání informací o aktuální situaci ve městě v oblasti vzdělávání cílové skupiny (počty dětí, potřeby a bariéry pro vzdělávání na straně rodičů ohrožených dětí)
- motivace rodin pro (předškolní) vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem
- podpůrná opatření zaměřená na rodiny s dětmi
- koncepce zajištění dostupnosti vzdělání zejména dětí se sociálním znevýhodněním v předškolním věku

Setkávání pracovní skupiny pro komunikaci ve městě je stanoveno minimálně třikrát za rok či podle potřeby zainteresovaných institucí.

Fungování pracovní skupiny využívající systémovou komunikaci v Hradci Králové

Cíle činnosti	Hlavním cílem činnosti je vytvoření podmínek pro funkční spolupráci institucí zabývajících se tématem vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem za účelem jejich snazšího začlenění do hlavního vzdělávacího proudu s ohledem na rozvoj inkluzivního prostředí na školách zřizovaných MMHK.
Kroky k naplnění cíle	• Stanovení odpovědné osoby jako zástupce MMHK, která bude koordinovat aktivity pracovní skupiny. • Oslovení členů již vzniklé pracovní skupiny, případně dalších organizací, které by se mohly do skupiny zapojit. • Stanovení pravidel pro spolupráci členů pracovní skupiny: vymezení cílů, činnosti skupiny, způsobů komunikace a předávání informací, určení pracovníka odpovědného za organizaci schůzek, finalizace výstupů a komunikace se zástupci MMHK. • Aktivní zapojení zainteresovaných institucí do činnosti skupiny, přípravu a zavádění navrhovaných opatření. • Pravidelné hodnocení efektivity činnosti pracovní skupiny.
Intervence k zajištění činnosti	Určení termínů jednání, zajištění prostor, rozeslání pozvánek, stanovení si priorit a úkolů do příštího jednání, vytvoření a rozeslání zápisů.
Zahájení činnosti	Podzim 2015
Harmonogram	První setkání pod záštitou města proběhne na podzim roku 2015. Následně se bude pracovní skupina setkávat vždy na začátku školního roku, před zápisy do ZŠ a po termínu stanovení odkladů školní docházky. Na základě žádosti některého ze členů pracovní skupiny je možné svolat schůzku podle aktuální potřeby.
Doporučená zodpovědná osoba	Magistrát města Hradec Králové/pracovník odboru školství a volnočasových aktivit dětí a mládeže

Na činnosti spolupracuje

Zástupci mateřských a základních škol, nestátních neziskových organizací, odborů magistrátu a dalších institucí, které tvoří členskou základnu pracovní skupiny.

Počty osob, kterých se opatření týká

Dle informací ze zprávy NNO Romodrom a Občanského sdružení Salinger z roku 2012 je v Hradci Králové a okolí cca 250 Romů, z toho je cca jen v Hradci Králové 40 rodin s dětmi v předškolním věku.

Z analýzy rodin ze sociálně znevýhodněného prostředí v Hradci Králové bylo na začátku roku 2014 v Hradci Králové zhruba 17 rodin s dětmi v předškolním věku a z toho je zhruba 22 dětí ve věku 3–6 let.

Z informací od institucí pracujících s cílovou skupinou je v Hradci Králové celkem kolem 60 dětí ohrožených školním neúspěchem ve věku 3–7 let.

Předpokládaný rozpočet na činnost

- zajištění prostor pro setkávání
- vedoucí pracovní skupiny (z MMHK)
- případně tisk materiálů na jednání členů pracovní skupiny

Předpokládaná rizika/ Problémová místa

Předpokládanými riziky je nedostatečná motivace institucí zapojených v pracovní skupině, nefunkční nastavení koncepce spolupráce v pracovní skupině, neschopnost plnit dohody vzniklé v rámci pracovní skupiny, časová vytíženost členů pracovní skupiny, nedostatečný zájem zástupců města o vedení skupiny a danou problematiku.

Způsoby hodnocení kvality/ efektivity

Činnost pracovní skupiny je podporována ze strany MMHK.

Pracovní skupina má oficiální status, je včleněna do struktury MMHK (Odbor školství).

Jednotliví zástupci zainteresovaných institucí se pravidelně dle harmonogramu setkávají na pracovních schůzkách, jsou schopni vzájemně spolupracovat ve prospěch cílových skupin.

Z pracovních schůzek vznikají konkrétní výstupy, které se jednotlivým členům pracovní skupiny daří zavádět do praxe v dohodnutých termínech, což je vyhodnocováno na následujících setkáních.

Z dlouhodobého hlediska se pracovní skupině daří naplňovat stanovené cíle její činnosti.

Sběr dat

Funkční a propracovaný systém sběru a evidence dostupných dat v oblasti předškolního vzdělávání je jedním z nástrojů, díky němuž může mít město, ale též mateřské a základní školy či OSPOD, informace o stavu předškolního vzdělávání ve městě, např. o naplněnosti mateřských škol, počtu dětí, které vypadávají z předškolního vzdělávání, počtu dětí s odkladem školní docházky apod.

Sběr a evidenci těchto dat by měl provádět pověřený pracovník města, nicméně podílet by se na něm měly i mateřské a základní školy, OSPOD, NNO apod. Získaná data mohou být využitelná i v rámci přípravy projektových výzev.

Potřeby

Systematicky a pravidelně získávat data o počtu dětí v předškolním věku, které jsou potenciálně ohrožené školním neúspěchem.

Zapojit do sběru dat instituce, které mohou tato data poskytnout a upřesnit (Odbor školství a volnočasových aktivit dětí a mládeže, Odbor sociálních věcí, mateřské a základní školy, NNO, Úřad práce ČR – krajská pobočka v Hradci Králové).

Vyhodnocení získaných dat, na základě kterých budou navrhována adekvátní opatření.

Současný stav

V současnosti neexistují přesné počty dětí ve městě, které před nástupem do první třídy nenavštěvují mateřskou školu či předškolní klub a kolik z nich je tedy následně ohroženo školním neúspěchem.

Odbor školství a volnočasových aktivit dětí a mládeže (dále jen odbor školství) v Hradci Králové získává průběžně data o vzdělávání, která se každý rok sumarizují k 31. březnu a 30. září. Tato data se týkají kapacity školky, počtu žádostí, přijatých/nepřijatých dětí (z toho dětí do tří let, mimo HK), duplicitních žádostí. Další data, která lze získat, je počet přijatých dětí k povinné školní docházce či počet dětí, které přišly k zápisu do ZŠ. Jejich zpracování probíhá na základě podkladů od ředitelů MŠ a ZŠ zřizovaných Magistrátem města Hradec Králové (MMHK), odboru školství, matriky či statistického úřadu v Hradci Králové.

Další data k popisu současného stavu je možné získat i od Mateřské školy, Speciální základní školy a Praktické školy Hradec Králové, která provozuje přípravný ročník, a to o počtu přijatých dětí, včetně počtu dětí s odkladem školní docházky.

Informace o dětech potenciálně ohrožených školním neúspěchem byly zatím získávány pouze prostřednictvím NNO.

Systematický sběr dat se zaměřením na děti ohrožené školním neúspěchem tedy v současné době není prováděn.

Cílový stav

Jsou známa data o dětech, které jsou ohroženy školním neúspěchem z důvodu absence předškolního vzdělávání.

Sběr dat je prováděn systematicky a pravidelně.

Tato data jsou průběžně vyhodnocována a výstupy mají k dispozici všechny zainteresované instituce.

Je nastavena kooperace mezi institucemi, které s cílovou skupinou pracují (odbor školství, OSPOD, MŠ, ZŠ, NNO, úřad práce), jejichž cílem je příprava a realizace adekvátních opatření na podporu zapojení co nejvíce dětí do předškolního vzdělávání (viz Karta potřeb a opatření – Systémová komunikace).

Akce pro zavedení

Předat zodpovědnost za sběr dat odboru školství.

Získat a sumarizovat data o dětech v předškolním vzdělávání se zaměřením na děti ohrožené školním neúspěchem v Hradci Králové.

Na sběru dat se budou podílet následující instituce:

1. Odbor školství (obecné informace)
2. Školy, které nejsou zřizované MMHK
3. Mateřská škola, Speciální základní škola a Praktická škola, Hradec Králové (přípravná třída)
4. Úřad práce ČR – krajská pobočka v Hradci Králové
5. OSPOD (obecná data o cílové skupině)
6. NNO – (obecná data o cílové skupině)

Získaná data vyhodnotit a následně předat všem zainteresovaným stranám.

Priority

Existence funkčního systému sběru dat týkajícího se dětí ohrožených školním neúspěchem v předškolním věku v Hradci Králové.

Získaná data slouží jako základ pro nastavení efektivních opatření zacílených na začlenění co největšího počtu dětí do předškolního vzdělávání.

Podrobný popis získávání a zpracování dat, která jsou potřeba pro práci s předškolními dětmi ohroženými školním neúspěchem

Cíle činnosti

Cílem činnosti je vytvoření systému zaměřeného na sběr dat a jeho zpracování. Data budou sledovat počty dětí v předškolním věku, které vypadávají ze systému předškolního vzdělávání. Tato data budou sloužit k dalším krokům řešícím předškolní vzdělávání u dětí ohrožených školním neúspěchem.

Kroky k naplnění cíle

Oslovení relevantních subjektů zapojených do sběru dat o předškolním vzdělávání ve městě Hradec Králové.

Sumarizace dat, která chceme získat:

- kapacita MŠ a dalších předškolních zařízení
- počet dětí přijatých/nepřijatých do MŠ
- děti s odkladem povinné školní docházky – hlavně těch, které dále nenavštěvují MŠ
- děti, které ukončily docházku do MŠ, popř. v kterém měsíci nejčastěji děti ukončují docházku do MŠ
- počty dětí, které se nedostavily k zápisu do ZŠ
- počty dětí s odpuštěným školkovným
- počet dětí, které se ze ZŠ vrací do MŠ či do přípravné třídy
- počet přijatých dětí do přípravné třídy, předškolních klubů

Analýza, vyhodnocení dat za dané období a seznámení se zjištěnými výsledky všech relevantních aktérů.

Intervence k zajištění činnosti

Pověřit pracovníka odboru školství sběrem relevantních dat od všech zainteresovaných subjektů.

Pracovník vymezená data pravidelně shromažďuje, zpracovává analýzu a data předává k využití relevantním subjektům, které poskytnou včasnou péči a podporu dětem ohroženým školním neúspěchem.

Harmonogram

Pracovník odboru školství získá potřebná data, shrnující informace k zápisům MŠ či o počtu dětí v předškolním věku v dané lokalitě.

Organizace, od kterých získáme data: odbor školství, NNO, přípravná třída, MŠ a ZŠ, které nezřizuje MMHK.

Získávání dat bude probíhat 2× do roka (říjen, březen) a 1× do roka po zápisu na ZŠ.

Doporučená zodpovědná osoba	Pověřený pracovník odboru školství
Na činnosti spolupracuje	Odbor školství, OSPOD, úřad práce, základní a mateřské školy, NNO.
Počty osob, kterých se opatření týká	Primárně všechny rodiny s dětmi v předškolním věku
Předpokládaný rozpočet na činnost	Činnost pověřeného pracovníka odboru školství v rámci jeho pracovního úvazku, navýšení odměn v rámci osobního hodnocení.
Předpokládaná rizika/ Problémová místa	Neochota podávat odboru školství požadovaná data či nedodržování termínů pro dodání dat ze strany oslovených institucí, zkreslená nebo neúplná data, časová náročnost sběru dat a jejich vyhodnocení.
Způsoby hodnocení kvality	Získání všech potřebných dat, navržení vhodných opatření a z nich vyplývající počet začleněných dětí do předškolního vzdělávání.

Kvalitativní údaje pro studii rodin a dětí ohrožených školním neúspěchem

Cíle činnosti	Získávat kvalitativní údaje o konkrétních dětech ohrožených školním neúspěchem od různých subjektů, na základě kterých bude stanoven adekvátní postup k jejich podpoře při začlenění do vzdělávacího systému.
Kroky k naplnění cíle	Pověřit ke sdílení údajů zástupce relevantních institucí, kteří se budou podílet na shromažďování kvalitativních údajů v rámci vytvořené pracovní skupiny, jež se zabývá problematikou vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem v Hradci Králové. V současné době se jedná o zástupce: MŠ Věkoše, NNO (Občanské sdružení Salinger, Aufori, o.p.s., Oblastní charita Hradec Králové), úřad práce, OSPOD. Při pravidelných schůzkách na základě předkládaných údajů stanovit postup pro vhodnou intervenci ze stran subjektů zapojených do systémové komunikace ve městě, zejména členů pracovní skupiny, která vznikla v rámci projektu „Pojďte do školky!“ (viz Karta potřeb a opatření – Systémová komunikace). Z daného setkání vytvořit zápis s popisem události a možností navrhovaných řešení, který bude přístupný aktérům pracovní skupiny.
Harmonogram	Podzim 2015 – Pověření zástupců zapojených subjektů. Poté průběžně svolávat schůzky pracovní skupiny.
Doporučená zodpovědná osoba	Pověřený pracovník odboru školství, který může svolávání pracovních schůzek delegovat na některého z členů skupiny.
Na činnosti spolupracuje	Odbor školství, OSPOD, základní a mateřské školy, úřad práce, NNO .

**Předpokládaný
rozpočet na
činnost**

Nulový rozpočet, případně náklady za pronájem prostor pro společná setkávání.

**Předpokládaná
rizika/
Problémová
místa**

Nedostatek kvalitativních informací, neudržitelnost pracovní skupiny.

**Způsoby
hodnocení
kvality/
efektivity**

Efektivita pracovních schůzek a kvalita výstupů ze schůzek; počet úspěšně vyřešených případů.

Spolupráce s rodiči a dětmi

Zapojení dítěte do předškolního vzdělávání je jedním z hlavních předpokladů pro úspěšné zvládnutí především počátečních fází primárního vzdělávání, hlavně pak u dětí ohrožených školním neúspěchem. Právě péče o tyto děti na poli předškolního vzdělávání má v Hradci Králové svoje rezervy. Ačkoli zde existují kromě mateřských škol také další alternativy (např. předškolní kluby), tak část ohrožených dětí žádné předškolní zařízení nenavštěvuje. Je proto důležité se touto oblastí intenzivně zabývat a zaměřit se především na motivaci a podporu rodin v oblasti předškolního vzdělávání.

Potřeby

Systémová motivace a podpora rodin v oblasti předškolního vzdělávání, zejména u dětí, které nenavštěvují běžné mateřské školy, tedy rodin, kde by děti mohly být ohroženy budoucím školním neúspěchem.

Vzhledem k tensím v soužití je třeba vybudovat funkční systém adaptačních nástrojů, které pomáhají všem rodičům v Hradci Králové překonávat počáteční obtíže spojené s nástupem do mateřské školy.

Analyzovat potřeby ohrožených dětí a pomáhat vytvářet předpoklady pro fungující síť odborných služeb (pomocí podpory vzájemné spolupráce a hledání vhodných nástrojů pro řešení potřeb).

Současný stav

V současné době ve městě Hradec Králové funguje pravidelné setkávání skupiny vzdělávání, kterého se v současné době účastní zástupci vzdělávacích institucí, OSPOD, úřad práce, neziskové organizace.

Aktivitu zaměřené na motivaci rodičů dětí ohrožených budoucím školním neúspěchem spočívají v současné době především v terénní sociální práci nebo práci v nízkoprahových ambulantních službách s již zkontaktovanými rodinami, které se účastní např. různých akcí pořádaných neziskovými organizacemi, vzdělávacími institucemi a MMHK.

Jednou z dalších využívaných příležitostí, jak motivovat rodiče s dětmi, jsou aktivity v rámci činnosti předškolních klubů, které jsou zaměřeny nejen na děti se sociálním znevýhodněním. V Hradci Králové v současné době fungují dva předškolní kluby, které jsou doplňovány terénními sociálními službami. Jejich cílem je adaptace dětí ohrožených školním neúspěchem a pomoc se zorientovat ve vzdělávacím systému. Dále je zájemcům nabízena možnost zúčastnit se dnů otevřených dveří v mateřských školách, adaptačních odpolední v MŠ určených pro přijaté děti nebo adaptačních pobytů v MŠ Věkoše.

Děti předškolního věku mohou ve městě využívat také služeb klubů či kroužků při mateřských centrech (např. Dětský klub Křesťanského mateřského centra Sedmikráska nebo Klub Kamarád při Mateřském centru Žirafa, pobyt je však zpoplatněn).

Hradec Králové má vytvořen systém podpory pro děti s odkladem školní docházky. Tyto rodiny se obrací na školské poradenské středisko Mozaika či na pedagogicko-psychologickou poradnu. Dále mohou navštěvovat předškolní kluby nebo přípravné třídy.

Současný stav

Ve městě fungují různé služby, jejichž cílem je reagovat na potřeby ohrožených dětí ve vzdělávání (např. služby při neziskových organizacích, přípravná třída, služby školského poradenského střediska Mozaika), které jsou nabízeny rodičům i vzdělávacím institucím v Hradci Králové. K dispozici je zájemcům Katalog sociálních služeb, v němž lze získat informace, na kterou službu se kdy obrátit. Existuje také Přehled mateřských škol ve městě, kde jsou mimo jiné uvedeny základní informace o zápisech do MŠ a nabídka jednotlivých MŠ zřizovaných MMHK.

Cílový stav

Město pravidelně komunikuje se zástupci všech relevantních subjektů v oblasti vzdělávání, a to buď individuálně, nebo pomocí pravidelných setkání a ve spolupráci s partnery zpracovává a pravidelně aktualizuje nastavení systému cílené podpory pro rodiny, minimálně:

- Existuje systém motivace a podpory rodin, kde by děti mohly být ohroženy školním neúspěchem v oblasti předškolního vzdělávání, jehož garantem je město Hradec Králové.
- Existuje systém adaptačních nástrojů, které pomáhají všem rodičům v Hradci Králové překonávat počáteční obtíže spojené s nástupem do školky.
- Město Hradec Králové aktivně analyzuje potřeby ohrožených dětí a pomáhá vytvářet předpoklady pro fungující síť odborných služeb.
- Existuje funkční systém podpory pro děti s odkladem školní docházky.

Akce pro zavedení

Na úrovni MMHK existuje shoda o posílení motivační intervence směrem k rodičům, o umožnění adaptačních aktivit, aktivně se pracuje s daty a plánují se kapacity podpůrných služeb.

MMHK určí osobu odpovědnou za koordinaci aktivit spojených s doporučovanými opatřeními v oblasti spolupráce s rodiči.

Zainteresované organizace se pravidelně scházejí a spolupracují na řešení otázky spolupráce s rodiči s dětmi, adaptačních aktivit, spolupráce s odbornými službami (viz Karta Systémová komunikace).

Zvýšení informovanosti rodičů o předškolním vzdělávání ve městě.

Rozšíření nabídky adaptačních aktivit ve prospěch dětí ohrožených školním neúspěchem.

Monitoring dětí s odkladem školní docházky a jejich začleňování do předškolního vzdělávání.

Priority

Zapojení co největšího počtu dětí ve městě do předškolního vzdělávání.

Zvýšení informační aktivity směrem k rodičům

Cíle činnosti

Bude existovat systém motivace a dostatečné informovanosti rodičů o předškolním vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem. Rodiče díky této včasné intervenci budou pozitivně hodnotit předškolní vzdělávání dětí.

Kroky k naplnění cíle

Zajištění koordinace jednotlivých aktivit.

Jednání se zástupci relevantních institucí o jednotlivých aktivitách zaměřených na řešení problematiky předškolního vzdělávání.

Příprava souboru aktivit zaměřených na zvyšování informačních aktivit směrem k rodičům v oblasti předškolního vzdělávání, na kterém se podílejí zástupci všech relevantních institucí (založit systém informování rodičů – systémovou mapu – kdy a kdo podává základní informace o předškolním vzdělávání, zápisy, školkovně, stravné, další služby a další alternativa ve vzdělávání).

Větší informovanost rodičů o předškolním vzdělávání v Hradci Králové. Informování zaměřené na zápisy v MŠ:

- kdy zápisy v MŠ v Hradci Králové probíhají
- jak tuto informaci kvalitně a včas předat rodičům dětí ohrožených školním neúspěchem (informační letáčky na zápisy do ZŠ předat na Úřad práce HK, terénní pracovníci MMHK či NNO, OSPOD a využití sítě odborných služeb)

Informování o příležitostech pro děti se sociálním znevýhodněním:

- úhrada školkovného (odpuštění či snížení školkovného)
- otázka stravného – placení jen dopoledních svačinek s pobytem dítěte do oběda
- možnosti využívání předškolních klubů, přípravné třídy pro předškolní vzdělávání dětí v Hradci Králové, které jsou bezplatné
- další možnosti alternativních vzdělávacích příležitostí pro děti ohrožené školním neúspěchem v Hradci Králové (mateřská centra, projekt pro pětileté děti při ZŠ – Kukleňáček, Krteček, ...)
- využívání dodatečných služeb v Hradci Králové (školské poradenské středisko, školní psycholog, mateřská centra a další)

Nástroje motivace rodičů ke vzdělávání dětí:

- využívání terénní práce MMHK či NNO pro pozitivní ovlivňování rodičů
- vytvořené vhodné přednášky, chvilky pro rodiče s cílem pozitivní motivace rodičů ke vzdělávání svých dětí, informování rodičů o dnech otevřených dveří v MŠ, nabídka doprovodu rodiny

Zahájení činnosti	Podzim 2015
Harmonogram	Podzim 2015 – Návrh systému informování rodičů Podzim 2015 – Zpracování a tisk informačních materiálů Zima 2015 – doba zápisů do MŠ - informační kampaň mezi rodiči dětí ohrožených školním neúspěchem s důrazem na pozitivní motivaci ke vzdělávání - realizace motivačních programů pro rodiče v rámci činností spolupracujících organizací
Doporučená zodpovědná osoba	MMHK, odbor školství určí osobu zodpovědnou za koordinaci jednotlivých aktivit, na realizaci dílčích aktivit se přímo podílí jednotlivé instituce.
Na činnosti spolupracuje	NNO, OSPOD, vzdělávací instituce, ÚP
Počty osob, kterých se opatření týká	Cca 60 dětí
Předpokládaný rozpočet na činnost	Finanční ohodnocení pracovníka zodpovídajícího za činnost, tisk letáčků.
Předpokládaná rizika/ Problémová místa	Nedostatečná motivace rodičů, zapojených organizací, nezájem zástupců MMHK o koordinaci aktivit, neefektivní koordinace dílčích činností.
Způsoby hodnocení kvality/ efektivity	Kladně hodnocený postoj rodičů k předškolnímu vzdělávání; zvýšený počet dětí nastupujících do MŠ v řádném termínu; zvýšený počet dětí, které využívají jiných institucí pro předškolní vzdělávání (pokud není možné z různých důvodů nastoupit do MŠ).

Adaptační aktivity

Cíle činnosti

Spolupráce mateřských škol zřizovaných MMHK a předškolních klubů při adaptaci dětí v hlavním vzdělávacím proudu.

Podpora adaptace na školní prostředí u dětí ohrožených školním neúspěchem prostřednictvím činnosti předškolních klubů při pravidelných návštěvách spolupracujících vzdělávacích institucí (pobyty na zahradě, akce města, nadstandardní aktivity).

Využívání terénní práce města a NNO v rodinách za účelem motivace rodin k adaptaci dětí na školní prostředí.

Zapojení dětí ohrožených školním neúspěchem do aktivit mateřských škol (dny otevřených dveří, Adaptační klubík MŠ Věkoše), projektů základních škol pro pětileté děti (např. Krteček, Kukleňáček) či společných akcí realizovaných ve spolupráci MMHK, NNO a mateřskými centry (např. Den rodiny, Den s úsměvem, Drakiáda, Den dětí).

Kroky
k naplnění cíle

Stanovení koordinátora pro tuto oblast buď přímo z řad pracovníků MMHK, nebo pracovníků organizací zapojených do pracovní skupiny k předškolnímu vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem.

Zmapování aktuálních možností jednotlivých organizací působících na území města, které se mohou do adaptačních aktivit pro děti zapojit.

Vhodně motivovat rodiny k zapojení dětí do adaptačních aktivit.

Zpracování plánu adaptačních aktivit a průběžně s dostatečným časovým předstihem informovat všechny zainteresované organizace.

Využívání adaptačních aktivit v MŠ Věkoše a projektech ZŠ pro děti pětileté.

Propojení a využívání společných akcí města Hradec Králové, NNO a vzdělávacích institucí.

Zahájení
činnosti

Podzim 2015

Harmonogram	• podzim 2015 – stanovení koordinátora pro tuto oblast • podzim 2015 – zmapování nabídky adaptačních aktivit • průběžně – motivace rodin s dětmi k zapojení do adaptačních aktivit • průběžně – zpracování plánu adaptačních aktivit a jejich pravidelná aktualizace • průběžně – informování zainteresovaných institucí o aktuální nabídce adaptačních aktivit ve městě • průběžně – nabídka a využívání adaptačních aktivit ze strany rodin s dětmi za podpory zainteresovaných institucí • podzim – zima 2015 – zpracování plánu akcí města, NNO a vzdělávacích institucí, poté průběžně aktualizovat, informovat jednotlivé instituce, které pracují s cílovou skupinou
Doporučená zodpovědná osoba	Pracovník odboru školství, případně pověřený zástupce organizace zapojené do pracovní skupiny.
Na činnosti spolupracuje	Organizace zapojené do pracovní skupiny zabývající se předškolním vzděláváním dětí ohrožených školním neúspěchem, mateřské a základní školy, předškolní kluby, NNO.
Počty osob, kterých se opatření týká	Cca 60 dětí
Předpokládaný rozpočet na činnost	Tisk informačních materiálů, odměna koordinátora pracovní skupiny.
Předpokládaná rizika	Nezájem města o koordinaci aktivit, neudržitelnost spolupráce zainteresovaných institucí, nezájem rodin s dětmi o zapojení do adaptačních aktivit, nefunkční systém předávání informací, neochota zapojovat do adaptačních aktivit děti se sociálním znevýhodněním.
Způsoby hodnocení kvality/ efektivity	Děti se zapojují do adaptačních aktivit organizovaných na území města. Existuje přehled dětí, které této nabídce využívají – stanovení počtu dětí, které se do adaptačních aktivit zapojují. Fungující spolupráce zainteresovaných institucí v této oblasti.

Podpora odborných a podpůrných služeb

Cíle činnosti

Cílem je podpora fungování systému odborných a podpůrných služeb s ohledem na potřeby dětí ohrožených školním neúspěchem a jejich rodičů, kteří s těmito dětmi pracují a na podporu vedení škol či jiných vzdělávacích zařízení.

Mezi tyto činnosti patří:

- spolupráce s Univerzitou Hradec Králové za účelem zajištění asistentů pedagoga v MŠ
- spolupráce s odbornými pracovníky ve škole – speciální pedagog, školní psycholog
- spolupráce MŠ s návaznými institucemi – školská poradenská zařízení (ŠPZ, PPP, ŠPZ Mozaika)

Kroky k naplnění cíle

Stanovení koordinátora pro tuto oblast buď přímo z řad pracovníků MMHK nebo pracovníků organizací zapojených do pracovní skupiny k předškolnímu vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem.

Využívání studentů v MŠ (zapojení do přímé práce s dětmi – asistenti pedagoga).

Využívání školních psychologů, speciálních pedagogů v MŠ. Je možné např. využít možnosti zafinancovat tyto odborníky v rámci projektu z OP VVV pro více MŠ ve městě.

Fungování pracovní skupiny – spolupráce mezi odbornými službami (ÚP, OSPOD, školská poradenská zařízení, vzdělávací instituce - viz Karta Systémová komunikace).

Zahájení činnosti

Podzim 2015

Harmonogram	• podzim 2015 – Zjištění možností a podmínek pro využívání studentů a asistentů pedagogů a informování MŠ. • podzim 2015 – Zjištění možností a podmínek pro využívání speciálních pedagogů a psychologů a informování MŠ. • průběžně sledování výzev v rámci OP VVV k financování školního psychologa nebo speciálního pedagoga v MŠ. • podzim 2015 – Nastavení systematické spolupráce mezi odbornými službami a předškolními zařízeními.
Doporučená zodpovědná osoba	Pracovník odboru školství, případně pověřený zástupce organizace zapojené do pracovní skupiny.
Na činnosti spolupracuje	Organizace zapojené do pracovní skupiny zabývající se předškolním vzděláváním dětí ohrožených školním neúspěchem, mateřské a základní školy, předškolní kluby, NNO, Univerzita Hradec Králové, MMHK, školská poradenská zařízení.
Počty osob, kterých se opatření týká	Primárně všichni rodiče s dětmi v předškolním věku.
Předpokládaný rozpočet na činnost	Finanční odměna pro koordinátora aktivit, případná mzda školního psychologa nebo speciálního pedagoga.
Předpokládaná rizika/ Problémová místa	Neochota UHK při spolupráci na zapojení studentů do činnosti MŠ, nedostatek finančních prostředků na zajištění školních psychologů a speciálních pedagogů, nezájem organizací spolupracovat, nezájem MMHK o danou problematiku.
Způsoby hodnocení kvality/ efektivity	Existuje funkční spolupráce odborných služeb v Hradci Králové v oblasti předškolního vzdělávání. Ve městě působí v MŠ odborní pracovníci – školní psycholog či speciální pedagog. Do činnosti MŠ se při práci s dětmi zapojují studenti jako asistenti pedagoga.

Dodatečné vzdělávací příležitosti

Předškolní vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem je ve městě Hradec Králové řešeno okrajově. Kapacita mateřských škol zřizovaných městem je momentálně naplněna, a proto je zapotřebí využívat alternativních zařízení a možností, které mohou těmto dětem nabídnout předškolní přípravu a vzdělávání potřebné pro úspěšný start školní docházky. Tato karta shrnuje informace o dodatečných možnostech vzdělávání a nastiňuje způsob, jak s těmito možnostmi pracovat.

Potřeby

Vzhledem k plné kapacitě mateřských škol zřizovaných městem Hradec Králové a zároveň existenci početné skupiny dětí, které jsou ohroženy školním neúspěchem, je zapotřebí:

- Zmonitorovat počet a kapacitu zařízení nabízejících dodatečné možnosti předškolního vzdělávání.
- S touto informací pracovat tak, aby se dostala k rodičům a pracovníkům relevantních institucí, kteří s ní mohou nadále pracovat ve snaze umístit dítě do zařízení, které mu předškolní vzdělávání poskytne.

Současný stav

Ve městě Hradec Králové v současné době fungují následující zařízení poskytující dodatečné možnosti předškolního vzdělávání:

Předškolní kluby:

- Předškolní klub U Piškota – bezplatný klub Občanského sdružení Salinger, určený pro děti od 3–6 let ze sociálně znevýhodněného prostředí
- Cikne – Komunitní centrum Amaro Phurd Pražská – bezplatný klub Občanského sdružení Salinger – určený pro děti od 3–6 let ze sociálně znevýhodněného prostředí

Kroužek předškoláka:

- SION - Kroužek předškolák – zábavnou formou připravuje děti na školu. Seznamuje je s novým prostředím. Kroužek probíhá na ZŠ Sion, který je zdarma a probíhá jednou týdně.

Projekt pro pětileté při ZŠ:

- Kukleňáček ZŠ Kukleny – pravidelné setkávání jednou za měsíc pro rodiče a děti budoucích prvňáčků po celý školní rok
- Krteček – ZŠ Sever – pravidelné setkávání jednou za měsíc pro rodiče a děti budoucích prvňáčků

Přípravné třídy:

- Přípravná třída při Mateřské škole, Základní škola speciální a Praktická škola – pro Hradec Králové jedna z příležitostí pro vzdělávání ohrožených dětí. Děti zde mají možnost dostatečně se připravit k zápisu na základní školu (ve většině případů děti úspěšně zvládají zápis i povinnou školní docházku na běžné základní škole)

Doucování prvňáčků/předškolních dětí:

- terénní práce Občanského sdružení Salinger – rodinám nabízí terénní pracovníci přípravu do školy/na školu přímo v rodině. U této aktivity je vždy přítomný rodič, aby se zvýšily kompetence rodičů při přípravě svých dětí na školu/do školy.

Současný stav	• Aufori, o. p. s. nabízí pomoc s domácí přípravou do školy, probíhá ve spolupráci s pedagogickým pracovníkem a rodičem dítěte. • Volnočasové aktivity pro předškoláky (kroužky) – většina volnočasových aktivit v Hradci Králové je zpoplatněna. • Volnočasový klub Mariánek – Charita – zaměřen na práci s dětmi uživatelů Domova pro matky s dětmi.
Cílový stav	Ve městě Hradec Králové existují alternativní zařízení nabízející předškolní vzdělávání dětem, které jsou ohroženy školním neúspěchem. Možnosti dodatečného předškolního vzdělávání jsou dobře známy relevantním aktérům (pedagogové/ředitelé MŠ a ZŠ, pracovníci PPP, OSPOD), kteří s nimi dále pracují (informují rodiče o možnostech) tak, aby se dětem potřebného vzdělání dostalo.
Akce pro zavedení	Vytvoření přehledu alternativních možností předškolního vzdělávání. Zahájení spolupráce s rodiči a zařízeními poskytujícími dodatečné možnosti vzdělávání směřující k docházce dětí do těchto zařízení.
Priority	Vytvoření seznamu volnočasových aktivit zaměřených na předškolní vzdělávání pro děti v Hradci Králové. Získání informací o daných organizacích a možnosti jejich nabídky pro děti ohrožené školním neúspěchem. Informovat o těchto možnostech všechny aktéry. Zapojit do tohoto způsobu předškolního vzdělávání co nejvíce dětí, které se nedostanou do běžné MŠ.

Monitoring zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací možnosti

Cíle činnosti	Cílem je mít přehled o počtu, druhu a kapacitě zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací příležitosti.
Kroky k naplnění cíle	Vytvořit katalog zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací možnosti pro děti předškolního věku v Hradci Králové s popisem podmínek, za jakých jich mohou využívat.
Intervence k zajištění činnosti	Vytvořit katalog zařízení, který bude členěný dle lokalit v Hradci Králové. Seznámit všechny relevantní aktéry o možnostech dodatečného vzdělávání ve městě.
Harmonogram	• léto 2015 – vytvoření katalogu zařízení dodatečných vzdělávacích příležitostí. • září 2015 – předat katalog relevantním institucím pracujícím s cílovou skupinou rodin s dětmi ohroženými školním neúspěchem (zejména členové pracovní skupiny – viz. Karta potřeb a opatření Systémová komunikace). • jednou za rok katalog aktualizovat a poté opět předat relevantním institucím ve městě.
Doporučená zodpovědná osoba	Pověřený pracovník odboru školství nebo zástupce organizace pracovní skupiny zabývající se předškolním vzděláváním dětí ohrožených školním neúspěchem.
Na činnosti spolupracuje	Odbor školství, OSPOD, úřad práce, základní a mateřské školy, NNO, zařízení poskytující alternativní formy předškolního vzdělávání (viz. Současný stav).
Počty osob, kterých se opatření týká	Děti ohrožené školním neúspěchem v Hradci Králové /cca 60 dětí
Předpokládaný rozpočet na činnost	Finance na tisk informačního materiálu, finanční ohodnocení osoby zodpovědné za aktualizaci dat.

**Předpokládaná
rizika/
Problémová
místa**

Neochota zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací příležitosti spolupracovat, neochota rodičů zapojit děti do dodatečného vzdělávání, neschopnost předávat informace o možnostech dodatečného vzdělávání všem aktérům.

**Způsoby
hodnocení
kvality/
efektivity**

Počet dětí využívajících dodatečné vzdělávací příležitosti.

Počet dětí úspěšných při zápisu do ZŠ.

Předání informace o dodatečných vzdělávacích možnostech a práce s rodinami s dětmi, které by těchto příležitostí mohly využít

Cíle činnosti	Cílem je zajistit alespoň minimální předškolní průpravu pro děti ohrožené školním neúspěchem, kterým se nepodařilo dostat do mateřské školy.
Kroky k naplnění cíle	Prezentovat nabídku dodatečných vzdělávacích příležitostí rodinám s dětmi ohroženými školním neúspěchem v organizacích pracujících s touto cílovou skupinou. Informovat o nabídce dodatečných vzdělávacích příležitostí (na různých workshopech, v obchodních domech, u pediatriů atd.).
Zahájení činnosti	Září 2015
Harmonogram	• září 2015 – Předání katalogu dodatečných vzdělávacích příležitostí relevantním organizacím v rámci pracovní skupiny. • září 2015 – Oslovit další organizace ke spolupráci na distribuci informací o dodatečných vzdělávacích příležitostech (terénní pracovníci MMHK, NNO, pediatrii). • průběžně – Motivovat rodiny s dětmi k zapojení do nabízených aktivit dle jejich možností (finance, lokalita, pozitivní zkušenosti).
Doporučená zodpovědná osoba	Pracovník odboru školství nebo pověřená osoba pracovní skupiny
Na činnosti spolupracuje	Odbor školství, OSPOD, základní a mateřské školy, úřad práce, NNO, rodiče, zařízení poskytující alternativní formy předškolního vzdělávání (viz Současný stav),
Předpokládaný rozpočet na činnost	Informační materiál

**Předpokládaná
rizika/
Problémová
místa**

Nedostatek zařízení nabízejících dodatečné možnosti předškolního vzdělávání, nedostatečná informovanost o jejich existenci a kapacitě, nedostatečná kvalita přípravy dětí v zařízeních nabízejících alternativní předškolní vzdělávání (např. segregovaná zařízení), pracovníci PPP, OSPOD, MŠ, ZŠ apod. s možnostmi dodatečného vzdělávání nepracují (neinformují o nich rodiče).

**Způsoby
hodnocení
kvality/
efektivity**

Počet dětí, které využívají dodatečných vzdělávacích příležitostí.

Fundraising a projektové poradenství

V příštím programovacím období (2014–2020) budou příležitosti pro získání financí na dodatečné vzdělávací podpory jak na úrovni měst, tak vzdělávacího systému jako celku. Operační program věda, výzkum, vzdělávání má jako jednu ze svých tří prioritních os rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání. V rámci této prioritní osy je plánováno podporovat například:

- tvorbu místních plánů pro rozvoj vzdělávání
- investice do vzdělávání pedagogických pracovníků, zejména v oblasti přístupu k dětem a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami
- realizaci různých vyrovnávacích a podpůrných opatření (např. asistentů pedagoga)
- zřizování školních poraden či pozic, které dosud školám chybějí (sociální pedagog, školní psycholog)
- realizaci programů prevence školní neúspěšnosti a prevence předčasného opouštění vzdělávacího procesu

Program klade důraz i na rozvoj a zvyšování kvality předškolního vzdělávání, a to jak plánovanou podporou stávajících předškolních zařízení (mateřských škol), tak podporou nízkoprahových předškolních center, na spolupráci škol a rodičů, spolupráci vzdělávacích zařízení a subjektů poskytujících sociální služby.

V současné době jsou právě v řadě měst tyto kapacity nedostatečné, školy jako takové od svých zřizovatelů podporu v tomto směru nedostávají a v případě, že se rozhodnou získat a využít finanční podporu z evropských fondů, potýkají se často s nedostatečnou personální kapacitou, s náročnou administrativou projektů apod. Námi navrhovaná opatření řeší právě kapacity a předběžnou přípravu na tyto nové finanční příležitosti.

Potřeby

Současný stav

Posílení kapacit zřizovatele při fundraisingu škol.

Vznik projektových plánů.

Ve městě Hradec Králové existuje Odbor projektů a dotací, kde se nachází funkce nejen koordinátora projektů a dotací, ale také projektového specialisty. Odbor byl zřízen v roce 2014. Tento odbor má za úkol např. koordinovat strategické projekty, formulovat žádoucí výsledky, partnery projektů, cílové skupiny, koncepci projektů; připravovat podklady pro schvalování projektů; sledovat a vyhledávat možnosti získání dotací a dalších zdrojů k financování projektů města; organizovat a koordinovat činnosti odborů a oddělení magistrátu města při získávání a čerpání prostředků z EU a dalších zdrojů financování; ve spolupráci s ostatními odbory připravovat podklady pro získávání dotace, zpracování rozpočtu projektu.

Informace o možnostech získání financí pro dané odbory zveřejňuje na webových stránkách daného úseku či odboru – jako např. odbor školství. Dále mohou informace získat ředitelé vzdělávacích institucí od vedoucích odboru školství na pravidelných poradách (1 krát za měsíc).

Odbor se však zabývá především investičními projekty a s „měkkými projekty“ odbor pracuje velice krátce a jen okrajově. Především pomáhají s měkkými projekty interně – tzn. vlastním odborům magistrátu. Na organizace zřizované městem se nezaměřují, či spíše výjimečně.

Dále je v kraji pro nové programovací období vytvořena tzv. Regionální stálá konference KHK, která zřizuje pracovní skupiny, jež mají za úkol tvorbu regionálního akčního plánu kraje na rok 2014–2020.

Mateřské školy nemají v současné době vzhledem k faktu, že v programovacím období 2007–2014 měly pouze velmi malé možnosti, kde žádat o evropské dotace (ve výzvách nebyly oprávněnými žadateli), často žádné zkušenosti s přípravou, realizací a administrací takto zaměřených projektů. Nemají zkušenosti ani se získáváním jiných finančních zdrojů (např. nadace a nadační fondy, firemní fundraising).

Školy se o projekty musejí zajímat z vlastní iniciativy. V Hradci Králové nyní neexistuje „centrální“ řízení, kam a jaké projekty podávat. Často se žadatelé obraceli v rámci programu OP VK na zprostředkující subjekt (na Odbor dotací a grantů KÚ KHK). KÚ KHK dělal semináře pro žadatele a příjemce do výzev vyhlašovaných KHK jako zprostředkující subjekt, město to nekoordinovalo.

Nyní by se situace měla změnit s využitím „Evropského domu“.

Cílový stav	Ve městě Hradec Králové existují na relevantních odborech dostatečné personální a odborné kapacity zaměřené na fundraising „měkkých projektů“ pro oblast vzdělávání a pro koordinaci a podporu při vyhledávání, přípravě a realizaci projektových výzev. Mateřské školy prohlubují své znalosti a zkušenosti při získávání financí z operačních programů, ale i dalších zdrojů, vědí, jak tyto projekty řídit a administrovat a mají k tomu určené projektové týmy (které mohou být vedeny i jinou institucí, nežli je MMHK).
Akce pro zavedení	Zahájení debaty s vedením města nad možností vzniku pracovní pozice fundraisera „měkkých projektů“. Zpracování analýzy zaměřené na zmapování zkušeností škol s přípravou a realizací projektů a jejich potřeb v této oblasti.
Priority	Zajištění dostatečných odborných a personálních kapacit u zřizovatele (s možností využití externích odborníků), jež se budou věnovat fundraisingu měkkých projektů. Analýza zkušeností škol se získáváním finančních prostředků a zmapování potřeb v této oblasti (odborné služby v MŠ, materiálové potřeby). Informační servis pro školy týkající se finančních (projektových) příležitostí. Další vzdělávání v oblasti získávání prostředků na činnost školy, představení projektových výzev a možností ve spolupráci s „Evropským domem“. Navázání úzké spolupráce s „Evropským domem“ – např. zajistit konzultace s odborníky přímo pro ředitelky (učitelky ZŠ) „na míru“, individuální konzultace. Možnost uvažovat o systémovém projektu pro více škol z HK (propojení více škol v jedné žádosti – např. inkluze, poradenství pracovníci ...)

Fundraisingové poradenství pro mateřské školy a další instituce v Hradci Králové

Cíle činnosti

Hlavním cílem je posílení role zřizovatele při fundraisingu škol a dalších vzdělávacích institucí.

Dílčím cílem může být vytvoření školních projektových týmů a prohloubení znalostí a zkušeností pracovníků škol při získávání finančních zdrojů z operačních programů.

Kroky k naplnění cíle

Vytvoření fundraisingového kalendáře pro školy a další instituce.

Zajištění vzdělávání v oblasti fundraisingu pro vedení základních a mateřských škol, případně dalších institucí.

Podnícení aktivity zaměstnanců škol a dalších institucí k aktivnímu zájmu o danou problematiku, obsahovou přípravu.

Posílení a vznik projektových týmů na školách a využití externích odborníků.

Zřízení databáze expertů (firem, OSVČ), kteří jsou osvědčení a pomohli by se zpracováním a poté i s celkovou realizací projektu. Odborníci, kteří mají zkušenosti se psaním i řízením vzdělávacích projektů a jsou ověřeni z minulých let.

Intervence k zajištění činnosti

Přesvědčit vedení města o přínosu, který bude fundraiser/koordinátor měkkých projektů pro město mít. Zajištění dalších financí pro příspěvkové organizace nad rámec.

Zahájení činnosti

Podzim 2015

Harmonogram

- podzim 2015 – Mapování vzdělávacích institucí v Hradci Králové zaměřené na zkušenosti s přípravou a realizací projektů a jejich potřeby v této oblasti
- zima 2015/ jaro 2016 – Vzdělávání v oblasti fundraisingu pro vedení základních a mateřských škol
- individuálně – zavedení projektových týmů (na školách)
- podzim 2015 (následně průběžná aktualizace) – Vytvoření fundraisingového kalendáře pro školy a další instituce na základě aktuálních výzev v rámci operačních programů
- začátek roku 2016 – Pravidelné konzultace s „Evropským domem“ – zajištění školení a konzultací přímo určených pro vzdělávací instituce HK dle jejich potřeb (MMHK)

Doporučená zodpovědná osoba	Zástupce MMHK – odbor školství či odbor dotací a projektů
Na činnosti spolupracuje	Mateřské školy, NNO, vzdělávací instituce v Hradci Králové a Odbor dotací a projektů, Odbor školství, Evropský dům
Počty osob, kterých se opatření týká	Primárně všechny děti a rodiče, mateřské školy.
Předpokládaný rozpočet na činnost	Finance vynaložené na mzdy, náklady vynaložené na tvorbu projektů (projektový tým, firmy, OSVČ).
Předpokládaná rizika/ Problémová místa	Finanční, nedostatečná kapacita MMHK pro fundraising měkkých projektů, nedostatečné informace o měkkých projektech či časová tíseň vedoucích vzdělávacích institucí, a tím i nezáměr vzdělávacích institucí o měkké projekty, rizika spojená s vysokou administrací projektů.
Způsoby hodnocení kvality/ efektivity	Navýšení počtu podaných a realizovaných projektových žádostí. Pravidelné mapování potřeb mateřských škol. Rozšíření nabídky v oblasti vzdělávání v Hradci Králové.

Kontakty

Pracovní skupina k předškolnímu vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem v Hradci Králové

Aufori, o.p.s.

Ak. Heyrovského 1178/6
500 03 Hradec Králové

Bc. Nikola Nováková – sociální pracovnice projektu „Učí (se) celá rodina“
Mobil: 778 040 058
E-mail: novakova.aufori@gmail.com

Magistrát města Hradec Králové – OSPOD

Československé armády č. p. 408
502 00 Hradec Králové

Bc. Ladislava Tichá – referent – péče o dítě (opatrovník)
Telefon: 495 707 366, mobil: 731 131 015
E-mail: ladislava.ticha@mmhk.cz

Mateřská škola, Hradec Králové-Věkoše, K Sokolovně 349

K Sokolovně 349/12
503 41 Hradec Králové

Mgr. Ludmila Hamáková – ředitelka
Mobil: 720 221 413
E-mail: vekose.ms@volny.cz

Mateřská škola, Speciální základní škola a Praktická škola, Hradec Králové

Hradecká 1231
500 03 Hradec Králové

PaedDr. Svoboda Pavel – ředitel školy
Telefon: 495 514 814
E-mail: pavel.svoboda@specialnihk.cz

Mgr. Rybová Lenka – zástupce ředitele
Telefon: 495 514 814
E-mail: lenka.rybova@specialnihk.cz

Mgr. Martina Richterová – pedagog v přípravné třídě
Telefon: 495 514 814
E-mail: martina.richterova@specialnihk.cz

Komunitní centrum Amaro Phurd – Pražská

Pražská 559

500 04, Hradec Králové 4

Mgr. Miroslava Pávková – vedoucí centra

Tel.: 495 530 364, mobil.: 777 807 051

E-mail: kc.prazska@salinger.cz

Bc. Šárka Urbaníková – sociální pracovnice

Tel.: 495 530 364, mobil.: 773 900 078

E-mail: pracovnici.prazska@salinger.cz

Komunitní centrum ZIP

Pospíšilova 698

500 03 Hradec Králové 3

Mgr. Šárka Zbiňová – vedoucí centra

Tel.: 495 510 208, mobil.: 774 807 052

E-mail: kc.zip@salinger.cz

Předškolní klub U Piškota

Chelčického 1018

500 02 Hradec Králové 2

Mgr. Zuzana Šmídová, DiS.

Mobil: 607 026 910

E-mail: zuzana.smidova@salinger.cz

Oblastní charita Hradec Králové

Domov pro matky s dětmi

Velká č. 7/50

503 41 Hradec Králové

Mgr. Alena Kakrdová – pedagog v Klubu Mariánek

Mobil: 777 094 505

E-mail: dkm@hk.caritas.cz

Úřad práce ČR – krajská pobočka v Hradci Králové

Wonkova 1142/1

500 02 Hradec Králové 2

Renáta Šecová – vedoucí oddělení nepojistných soc. dávek
Telefon: 950 116 507
E-mail: renata.secova@hk.mpsv.cz

Jitka Kocourková – vedoucí referátu nepojistných sociálních dávek
Telefon: 950 116 563
E-mail: jitka.kocourkova@hk.mpsv.cz

Člověk v tísni, o. p. s.
www.clovekvtisni.cz

Cheiron T, o. p. s.
www.cheiront.cz

**Diakonie Českobratrské církve evangelické,
 středisko Vsetín**
www.diakonievsetin.cz

**OBLASTNÍ CHARITA
 JIHLAVA**

**Diecézní charita Brno –
 Oblastní charita Jihlava**
www.jihlava.charita.cz

**SPOLEČNOST
 tady a teď**
Společnost Tady a teď, o. p. s.
www.tadyated.org

IQ Roma servis, o. p. s.
www.iqrs.cz

Amalthea, o. s.
www.amalthea.pardubice.cz

Občanské sdružení Salinger
www.salinger.cz

Sdružení sociálních asistentů Ostrava, o. s.
www.socialniasistence.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt CZ.1.07/1.2.00/43.0007 „Pojďte do školky!“ je spolufinancován
Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.